

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 196

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 25 februari 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Beheersovereenkomst erfgoedbibliotheken - Implementatie

In de beheersovereenkomst die werd gesloten tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse erfgoedbibliotheken werd een aantal doelstellingen opgenomen. Ik heb een aantal vragen met betrekking tot de implementatie van deze overeenkomst.

Eén van de in de beheersovereenkomst geformuleerde doelstellingen was het versterken van de digitale aanwezigheid en toegankelijkheid van Vlaams bibliothecair erfgoed door het ontwikkelen van wat omschreven wordt als een 'opendatahub'.

1. Kan de minister een stand van zaken geven met betrekking tot de realisatie van dit laatste?
2. Een andere doelstelling was de ondersteuning van het Vlaams topstukkenbeleid.
Graag ook hier een stand van zaken.
Op welke wijze werd of wordt deze doelstelling geconcretiseerd?
3. De organisatie heeft in het begin van 2019 aangegeven dat ze in de toekomst nog meer wou inzetten op een samenwerking met de 'cultuurerfgoedcellen' die, naar eigen zeggen, als 'toegangspoorten' naar de kleinere erfgoedbibliotheken kunnen fungeren.
Is deze samenwerking intussen geconcretiseerd? Zo ja, op welke manier? Indien het antwoord negatief zou zijn, graag enige duiding.
4. Welke initiatieven neemt de minister?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 196 van 25 februari 2020

van **FILIP BRUSSELMANS**

De beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken betreft de periode 2019 – 2023. Voor de meeste doelstellingen heeft de vzw ook tot 2023 om deze uit te voeren. Tussentijds wordt gerapporteerd via de jaarverslagen, een grondige tussentijdse evaluatie gebeurt door het departement CJM in het vierde jaar van de beleidsperiode.

Dit antwoord is in hoofdzaak gebaseerd op de stand van zaken zoals gerapporteerd in het jaarverslag 2019, dat recent werd ingediend. Ik beperk me tot de hoofdlijnen, maar het jaarverslag bevat uitgebreide toelichting, ook op technisch vlak.

1. Met de creatie van een 'opendatahub' wil de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken enerzijds de bestaande databanken actualiseren en toegankelijk houden en anderzijds verzekeren dat ook nieuwe data (bijvoorbeeld uit het lopende project *Medieval Manuscripts In Flemish Collections* – verder MMFC) op een (kosten)efficiënte en compatibele manier beheerd en aangeboden kunnen worden. Het doel is om de databanken van de vzw duurzaam en open in te zetten als centrale toegang op bibliothecaire collecties van oude drukken, historische kranten en middeleeuwse handschriften. Ze moeten wereldwijd dé autoritatieve bron zijn voor informatie over deze Vlaamse collecties en moeten kunnen worden gelinkt aan andere relevante databanken in Vlaanderen en daarbuiten.

In 2019 concentreerde de organisatie zich hierbij op het vinden van een geïntegreerde oplossing voor het databeheer en de ontsluiting van de gegevens in de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken (realisatie van een vernieuwde, uitgebreidere databank) en in de nieuwe handschriftendatabank MMFC. De organisatie werkt voor de realisatie hiervan met de opensourceproducten CollectiveAccess en Omeka S.

De opdracht om deze nieuwe tools te realiseren, hosten en onderhouden werd in 2019 gegund en het personeel werd in het gebruik opgeleid. De eerste module van het datamodel voor de Collectiewijzer werd geconfigureerd en bij wijze van test werden de eerste collectiebeschrijvingen ingevoerd. Een eerste module van de MMFC-databank voor het opnemen van bibliografische gegevens was eind 2019 gereed. De afronding van de datamodellering in CollectiveAccess is voorzien voor het eerste kwartaal van 2020. Het opstellen van de vereisten voor de ontsluiting is eind 2019 gestart.

2. De werking van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken heeft op heel wat punten raakvlakken met het Topstukkenbeleid.

Zo moedigt de organisatie erfgoedbibliotheken aan om hun Vlaamse topstukken te digitaliseren, vrij toegankelijk beschikbaar te maken en te publiceren op Flandrica.be. Dit is het online platform van de organisatie waarop geïnteresseerden Vlaams bibliothecair erfgoed kunnen ontdekken en doorbladeren. KU Leuven Bibliotheken voegde in 2019 het vijftiende-eeuwse handschrift *Collectanea Adriani* toe aan deze virtuele collectie. Daarmee zijn nu in totaal 86 integraal gedigitaliseerde topstukken te vinden via Flandrica.be. Ook het overkoepelende verhaal van de opendatahub draagt natuurlijk bij aan de vindbaarheid en raadpleegbaarheid van de Topstukken.

Conform de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de vzw verlenen de organisatie en haar partners in voorkomende gevallen advies over

geschikte bewaarplaatsen voor erkende topstukken en zijn ze bereid een rol te spelen bij het bewaren ervan.

De organisatie zet daarnaast sterk in op collectie- en waarderingsbeleid, een goed behoud en beheer en op expertisedeling, allen van bijzonder belang voor een goede zorg voor de Topstukken.

In 2019 kwamen volgende relevante elementen op de Topstukkenlijst:

- de dodenrol van de Gentse Sint-Baafsabdij (Sint-Baafskathedraal Gent)
- de schetsboeken van Pieter II Verbruggen (collectie van de Vlaamse Gemeenschap, bruikleen aan Museum Plantin-Moretus)
- de 'Utopia'-kaart van Abraham Ortelius (collectie van de Koning Boudewijnstichting, bruikleen aan Museum Plantin-Moretus)
- drie boekbanden uit de bibliotheek van Kardinaal d'Alsace (in privébezit), een aanvulling op de bibliotheek van Kardinaal d'Alsace die in 2016 werd beschermd als topstuk.

3. Op een contactdag van FARO in mei 2019 stelde de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken haar dienstverlening voor aan de cultureel-erfgoedcellen. In december 2019 volgde een overleg tussen de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken en vertegenwoordigers van de cultureel-erfgoedcellen over digitalisering van kranten en opname ervan in de krantendatabank Abraham. Hierdoor werden verschillende bijkomende krantentitels opgespoord en geregistreerd.

Algemeen gesproken staan alle projecten en initiatieven van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken zoveel mogelijk open voor alle organisaties en verenigingen met bibliothecair erfgoed. Met het oog op het betrekken van de kleinere erfgoedbibliotheken is de vzw recent weer van start gegaan met het faciliteren van enkele collegagroepen rond onderwerpen als digitalisering van periodieken en behoud en beheer

4. Het is niet helemaal duidelijk op welke mogelijke initiatieven van mijn kant deze vraag betrekking heeft.

Er lopen in ieder geval heel wat initiatieven voor het ondersteunen van het bibliothecair erfgoed, zowel via werkingssubsidies als projectsubsidies.

Bij de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken gaat het, naast de al vernoemde projecten, onder andere over het STCV-project om Vlaamse oude drukken te ontsluiten en zichtbaarheid te geven en de digitalisering van Vlaams literair erfgoed in de DBNL, de Digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren. De realisatie van de handschriftendatabank van de vzw gebeurt momenteel met een projectsubsidie, net als de uitbreiding van haar krantendatabank. De organisatie zet ook in op de waardering van erfgoedcollecties en professionalisering rond het opstellen van collectiebeleidsplannen.

Een mooi voorbeeld van andere projecten rond bibliothecair erfgoed is het MMonk-project van onder meer de Openbare Bibliotheek Brugge en de Universiteitsbibliotheek Gent. Het is gericht op de hoogwaardige digitalisering van bijna 750 handschriften (waaronder heel wat Topstukken) van de Duinenabdij. De aanvraag voor de tweede fase van dit project is net ingediend.

Andere voorbeelden zijn de recent toegekende projectsubsidies aan de Erasmushogeschool Brussel voor de ontsluiting van en werking rond de bladmuziekcollectie van de openbare omroep en aan de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience voor een tentoonstelling over 16e-eeuwse ridderromans.